

Pētījums veikts Valsts kancelejas administrētā projekta „Atbalsts strukturālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē” (identifikācijas Nr. 1DP/1.5.1.1.1./10/IPIA/CFLA/004/002)

Aktivitātes Nr. 3.2. „Strukturālo reformu ieviešanas ietekmes novērtēšana” (iepirkuma ID Nr. MK VK 2011/27ESF)

„Sākotnējās ietekmes (Ex-ante) novērtējums strukturālo reformu īstenošanai izglītības politikas jomā, lai veicinātu radošo prasmju apguvi”

Gala ziņojuma prezentācija

2012. gada 23. jūlijā

Galvenie uzdevumi

Ārvalstu prakses analīze

- Zviedrija
- Somija
- Igaunija
- Lietuva
- Ungārija
- Lielbritānija

Rekomendāciju izstrāde

- Priekšrocības un šķēršļi
- Vadlīnijas
- Reformu modeļi

Latvijas izglītības sistēmas

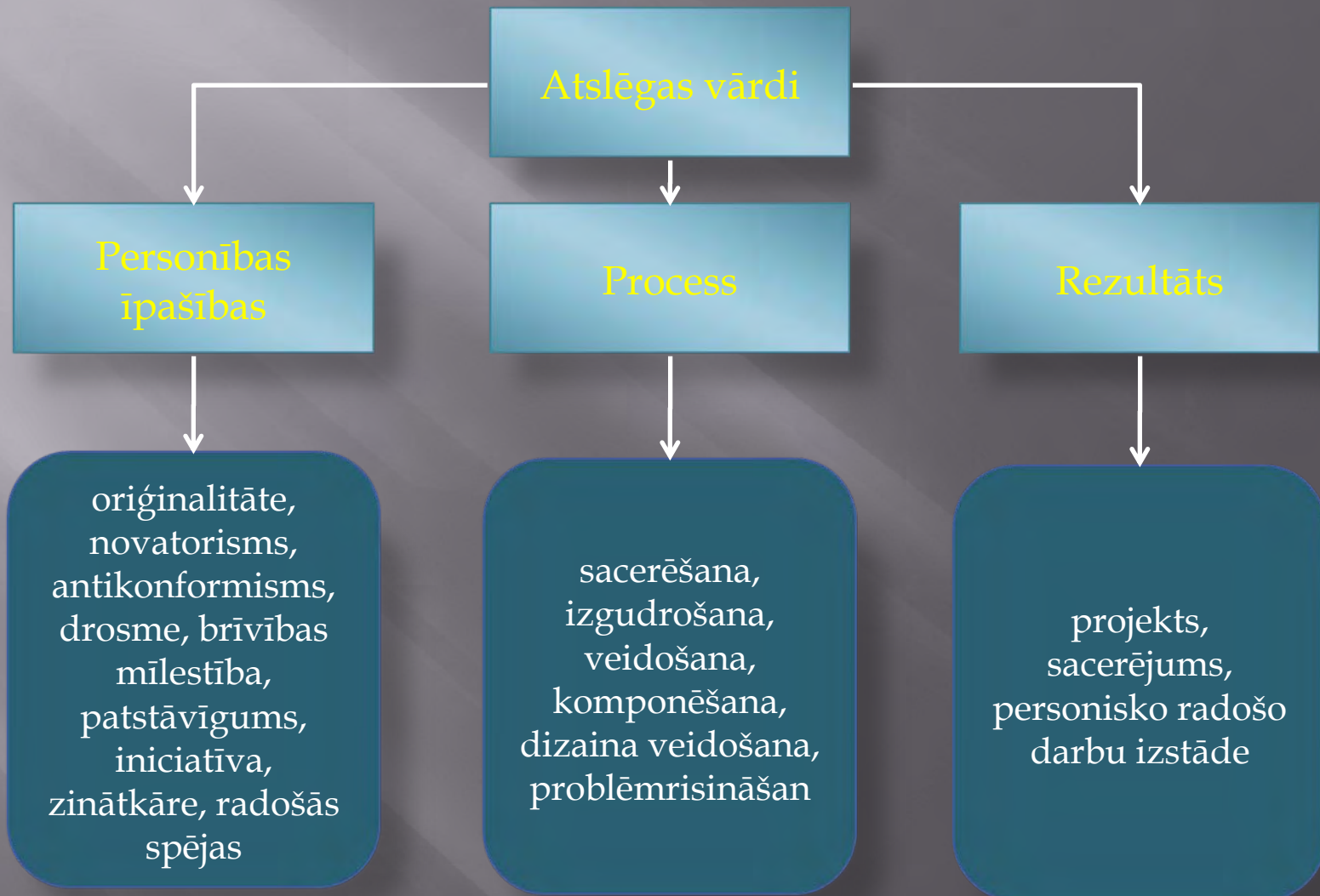
novērtējums

- Standartu analīze
- Intervijas
- Fokusgrupa
- Labās prakses piemēri
- Pedagogu sagatavošana

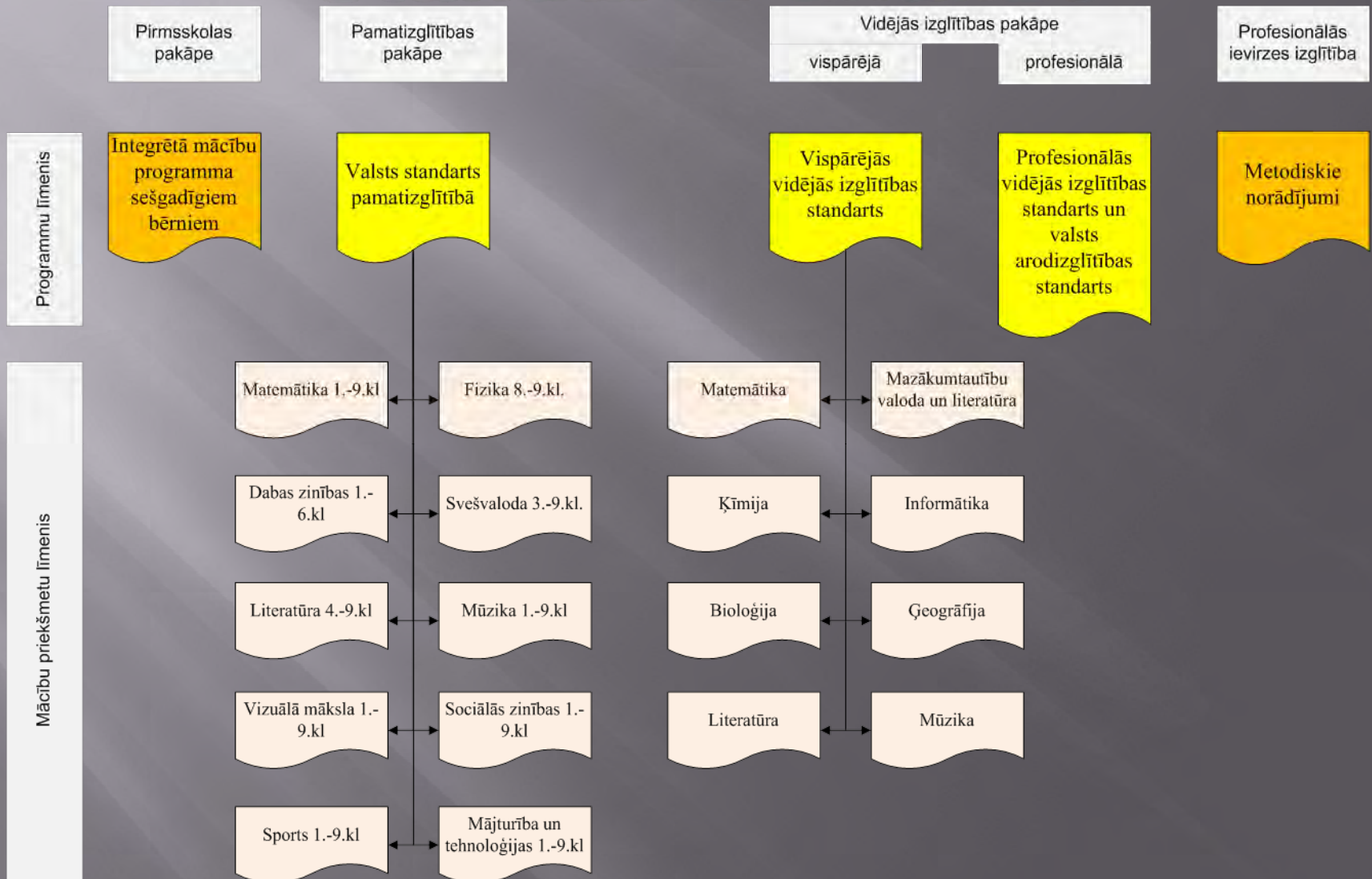
Ārvalstu prakses analīze

- Normatīvie akti;
- Pedagogu gatavība radošuma izglītībai;
- Fiziskā un sociālā darbības vide radošuma sekmēšanai;
- Radošuma integrācija valsts izglītības politikas stratēģijā ;
- Mācību metodes
- Resursi;
- Saistība ar radošajām industrijām

Standartu analīze

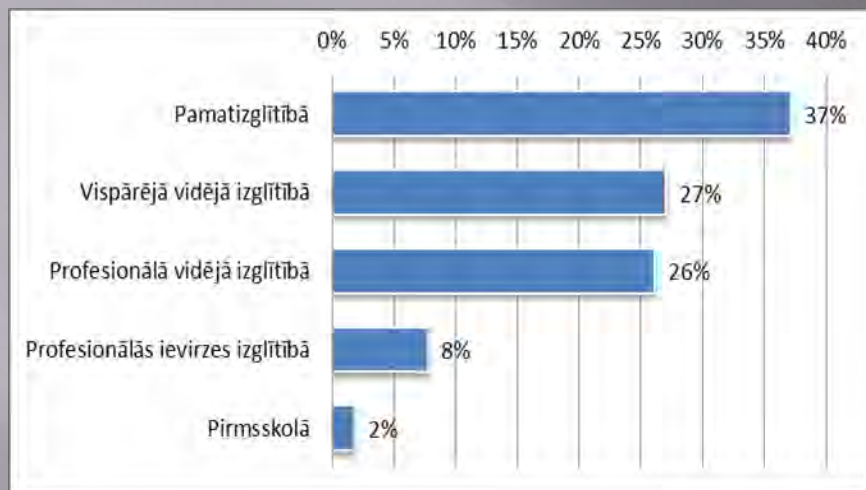
Standartu analīze

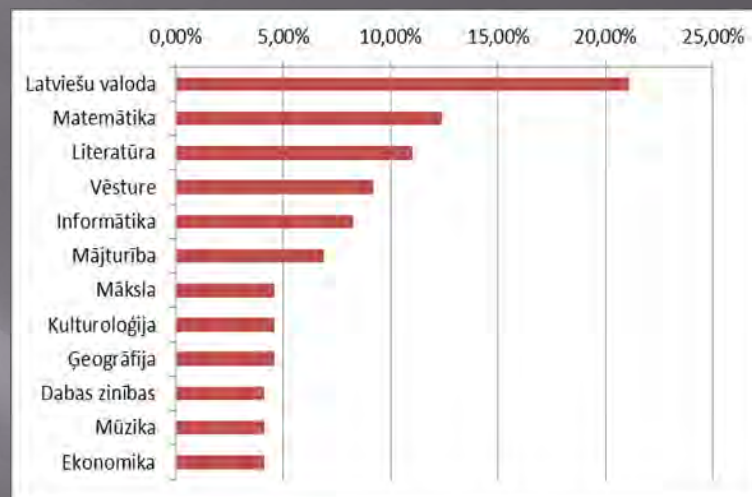
218 respondentu

Intervijas

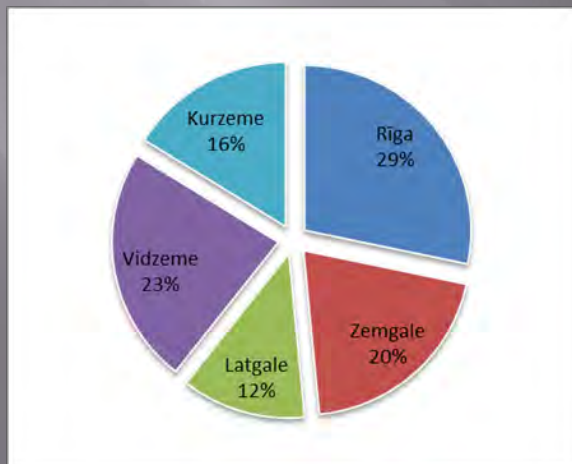
izglītības pakāpe

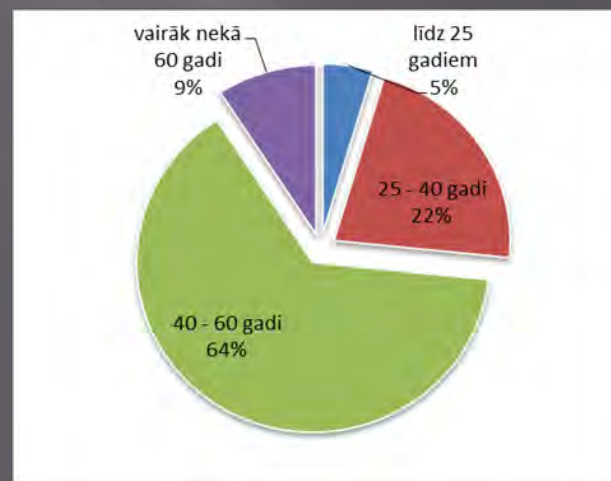
priekšmets

reģions

vecums

Intervijas

11 pedagogi

Līdzsvarots sadalījums
7 jautājumi

1. raksturojiet **prasmes**, kas, Jūsaprāt, nepieciešamas pedagogam, kurš vēlas attīstīt savu skolēnu radošās spējas, radošumu!
2. Kas būtu **jāmaina** (standartos, programmās, mācību grāmatās vai citur), lai tiktu sekmīgāk attīstītas skolēnu radošās prasmes un spējas?
3. Kas Jūsu darbā visvairāk **traucē** attīstīt skolēnu radošās darbības prasmes un spējas? (Nosauciet vismaz dažus faktorusus!)
4. Kas Jūsu darbā visvairāk **palīdz** attīstīt skolēnu radošās prasmes un spējas?
5. Kas Jums **pietrūkst** Jūsu darbā, lai sekmīgi īstenotu savas ieceres skolēnu radošo prasmju un spēju attīstīšanā?
6. Kur un **kā Jūs iemācījāties** metodes skolēnu radošo prasmju un spēju attīstīšanai?
7. **Novērtējiet** 10 ballu sistēmā Latvijas izglītību radošuma aspektā (kāādā mērā Latvijas skolās tiek īstenota radošā darbība un attīstītas skolēnu radošās prasmes)! Pamatojiet savu vērtējumu!

Fokusgrupa

10 pedagogi

Profesionāļi

1. Kāda ir Jūsu **pieredze** radošuma attīšanā? Kā, Jūsaprāt, **vislabāk var panākt** jauniešu radošo spēju un prasmju attīstību, radošuma atraisīšanu skolēnos?
2. **Kas**, Jūsaprāt, **traucē** skolēnu radošuma attīstībai? **Ko vajadzētu darīt**, lai Latvijā skolēnu radošās spējas un prasmes tiktu attīstītas labāk?

Labās prakses piemēri

6 piemēri

Reģionālais kritērijs
Nozaru princips
Rezultāti

- 1) Rīgas Valsts 1. ģimnāzija
- 2) Rīgas 6. vidusskola
- 3) Gaigalavas pamatskola
- 4) JUNDA – bērnu un jauniešu interešu izglītības centrs Jelgavā
- 5) Baldones mākslas skola
- 6) Pirmsskola Jaunmārupes sākumskolā

Pedagogi

Pirmsskolas
pakāpe

Pamatizglītības
pakāpe

Vidējās izglītības
pakāpe

Profesionālās ievirzes
izglītība

Maģistra studiju
programma

DU

Profesionālās izglītības mūzikas skolotājs

2. līmeņa
profesionālā studiju
programma

RPIVA

Pirmsskolas izglītības
skolotājs

LU

Vidusskolas fizikas
skolotājs

LiepU

Latviešu valodas un literatūras skolotājs un
svešvalodas skolotājs

LU

Skolotājs

Profesionālā
bakalaura studiju
programma

RēzA

Speciālās izglītības skolotājs.

Pedagogi

Augstskolu **studiju programmās** fiksētie un apkopotie dati par radošuma komponentiem

1. izglītojamo **personības īpašību** un prasmju attīstīšana
2. izglītojamo radošās domāšanas, radošās iztēles u.c. **procesu** attīstīšana
3. zināšanu un iemaņu apguve izglītojamo jaunrades **produktu vērtēšanā**
4. **pašu studējošo** personības radošuma veicināšana
5. studējošo radošo **prasmju** attīstība

6 studiju programmas

Analīze ar atslēgas vārdiem

Secinājumi

Vispārīzglītojošā
skola

Interešu izglītība

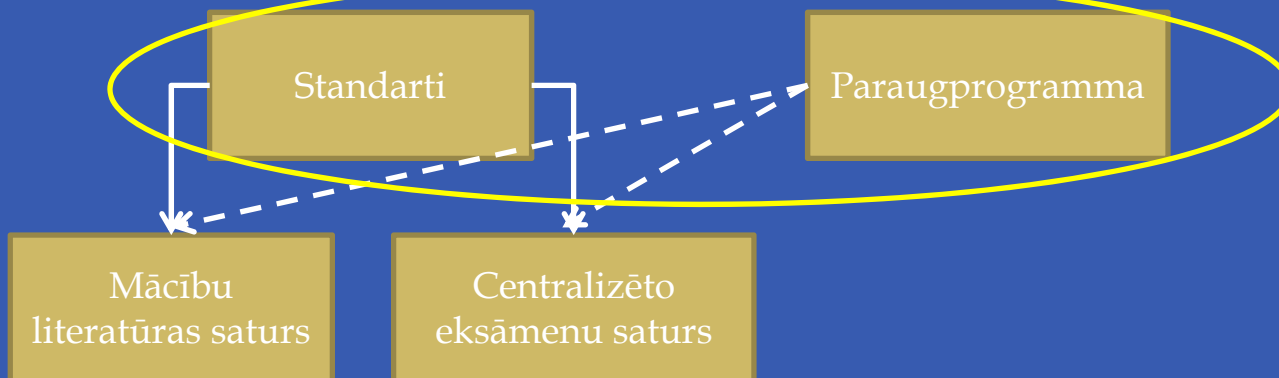
Profesionālās
ievirzes izglītība

Interešu izglītība
pamatskolas
pakāpē

Minētās iespējas jāvērtē kā īpašas Latvijas izglītības sistēmā

Taču šo papildizglītības un interešu izglītības programmu iespējas netiek izmantotas eksakto un tehnisko zinību jomā.

Visos izglītības pakāpju un mācību priekšmetu standartos var saskatīt radoša darba formas, radošas darbības iespējas un prasības, kas tās vismaz daļēji paredz. Taču radošuma dimensija vairākos mācību priekšmetu standartos ir atsegtā nevienmērīgi

Sports un Sociālās zinības pamatskolā
Literatūra un Mūzika visp. vid. izgl.

Dabas zinības 1.-6.kl;
Mājturība un tehnoloģija pamatizgl.

Pārslodze

Nepietiekamā mācību tehniskā bāze, moderno tehnoloģiju trūkums, mācību literatūras trūkums un tās kvalitāte.

Atsevišķos mācību priekšmetos diskusijas izraisa darba burtnīcu izmantošana, jo tā ierobežo radošumu.

No aptaujāto pedagogu viedokļa augstskolas (izņemot dažas) maz ietekmējušas radošo skolotāju izaugsmi.

Fokusgrupas diskusijā izskanēja viedokļi, ka augstskolām jāpilnveido teorijas sasaiste ar praksi un jāpalielina prakses apjoms.

Vērtējot pedagogu iespējas papildināt savas zināšanas un pilnveidot meistarību, t. sk. radošuma jomā, izkristalizējās 2 virzieni:

kursi

metodisko apvienību
darbība

Labās prakses piemēru analīze liecina, ka panākumi radošuma attīstīšanā skolas līmenī saistāmi ar:

1. komandas darbu, harizmātisku vadītāja personību, bet vienlaikus radošu un demokrātisku gaisotni skolas pedagogu kolektīvā;
2. mācībām labvēlīgu fizisko vidi – skolas telpām, pieejamām tehnoloģijām, metodisko un mācību materiālu kopumu;
3. ar papildus piedāvājumiem līdztekus oficiālajai izglītības programmai ;
4. tradīciju kopšanu, pārmantošanu vai jaunu tradīciju radīšanu, noteiktu kārtību skolā, kas, no vienas puses, disciplinē, bet, no otras puses, nav iniciatīvu bremzējoša, pārspīlēta;
5. sadarbību ar vecākiem un pašvaldību.

Latvijas izglītības sistēmas apkopojošs novērtējums radošas izglītības kontekstā.

Pēc intervēto pedagogu domām, Latvijas izglītības sistēma radošuma aspektā jāvērtē ar atzīmi **nedaudz virs 6** – izmantojot 10 ballu sistēmu. Tātad **gandrīz labi**. Šo vērtējumu jūkami paaugstina profesionālās ievirzes un interešu izglītības klātbūtne un ieguldījums. Vērtējot tikai vispārējo izglītību šis novērtējums varētu būt zemāks.

Radošās spējas un prasmes paredz attīstīt izglītības un mācību priekšmetu standartu, taču nevienādā mērā. Radošuma dimensija ir dažādi traktēta un nepietiekami apzināta. Radošuma iekļaušana un pilnveide nepieciešama **a) mācību literatūrā, b) pārbaudes darbos, c) pedagogu izglītībā.**

Latvijā ir skolas un pedagogi, kas uzrāda lieliskus rezultātus skolēnu radošuma attīstīšanā, veido inovatīvus mācību līdzekļus, oriģinālas programmas un grāmatas. Taču šos pedagogus ir jāmotivē gan novērtējot viņu darbu, gan dodot iespējas ar viņu pieredzi iepazīties citiem skolotājiem. Mehānismi, kas sekmētu pedagogu pilnveidi radošuma attīstīšanā, ir **a) kursi, b) metodisko apvienību darbs, c) inovācijas projektu sistēma, d) digitālu mācību līdzekļu radīšana un izvietošana interneta vidē.**

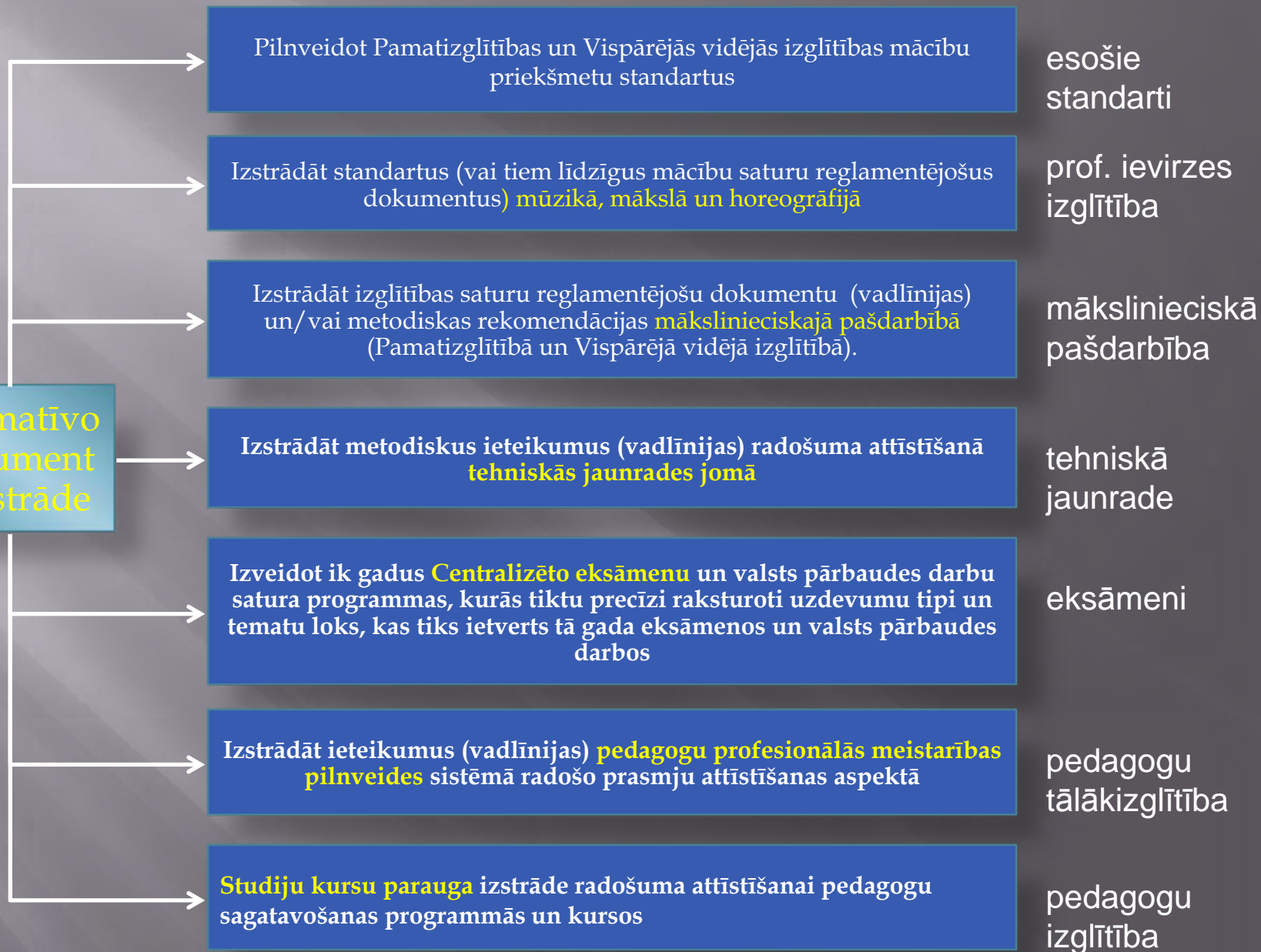
Rekomendācijas

Vai esam identificējuši tauriņa efektu?

Mēs neesam identificējuši kādu atsevišķu izglītības sistēmas kļūdu, kuru novēršot, radošums būtiski palielinātos. Mēs esam konstatējuši jomas, kurās jāveic uzlabojumi, lai radošums pakāpeniski pieaugtu.

Normatīvo dokumentu izstrāde

politiku
izstrāde un
ieviešana

Līdzsvarot intelektuālo attīstību, radošās pašizpaušmes un rotaļu darbību jaunajā 6 gadīgo izglītības programmā, neforsējot pirmo no tām

6 gadīgo
apmācība

Vispārējā vidējā izglītībā māksliniecisko pašdarbību iekļaut izvēles mācību priekšmetu skaitā kā līdzvērtīgu citiem mācību priekšmetiem.

mākslinieciskā
pašdarbība

Vidējās izglītības līmenī veidot integratīvu mākslu jomu mācību priekšmetu „Mākslas”, ietverot tajā vizuālās mākslas, mūzikas, dejas, teātra un mediju mākslu tematikas

integrēts
priekšmets
“Mākslas”

Izveidot jaunu mācību literatūras izvērtēšanas un aprobācijas sistēmu (aprobējot noskaidrojas grāmatas radošā kapacitāte).

mācību
literatūra

Izveidot palīgrīku tīmeklī skolotājiem ar radošu/innovatīvu mācību metožu aprakstiem lietošanai dažādu mācību priekšmetu stundās visos vispārējās izglītības līmeņos

e – rīks
radošumam

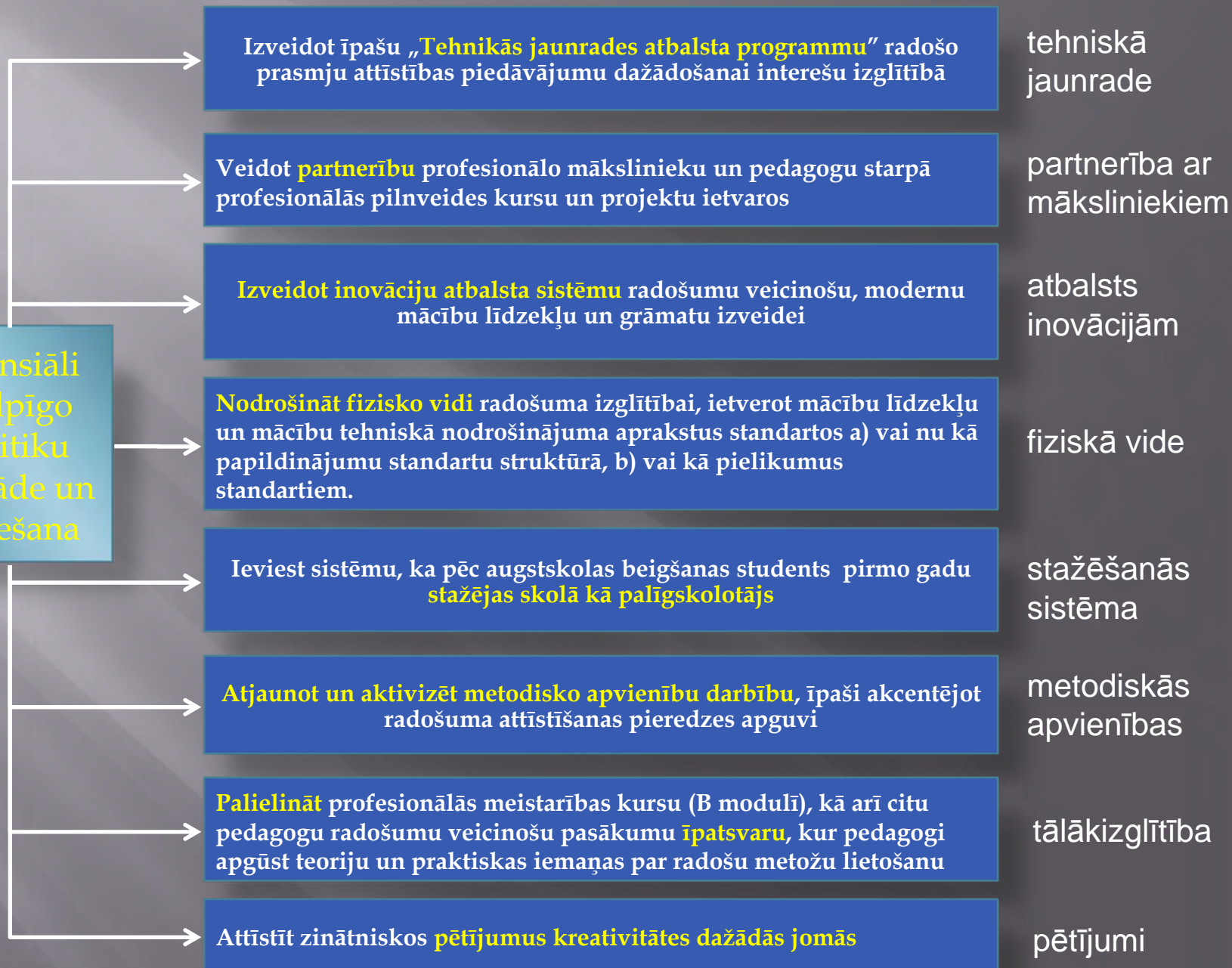
Eksāmenu saturā ietvert vairāk radošu darbības formu un radošus uzdevumus

eksāmeni

Izveidot Nacionālo konsultatīvo padomi radošuma izglītības jautājumos

vadība

finansiāli
ietilpīgo
politiku
izstrāde un
ieviešana

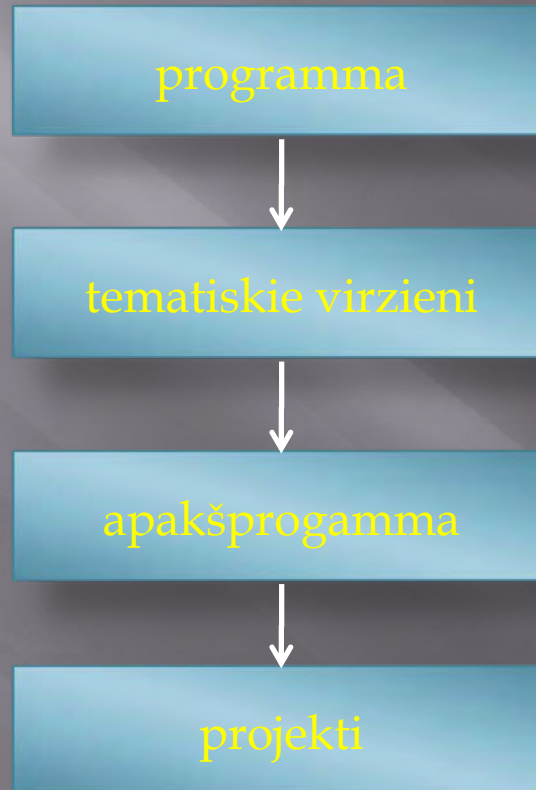

Programma “Radošums izaugsmei”

Mērķis: sekmēt valsts izaugsmi, radot labvēlīgus apstākļus radošuma iniciatīvu īstenošanai.

- 2014-2020 gads
- 10 700 000 EUR
- Eiropas sociālais fonds

Programmas struktūra

1. tematiskais virziens: **Tehniskās jaunrades attīstība:**
 1. Tehniskās jaunrades centru darbības atbalsta apakšprogramma;
 2. Tehniskās jaunrades projektu atbalsta apakšprogramma.

2. tematiskais virziens: **Mākslinieciskās jaunrade radošajām industrijām:**
 1. Kultūrizglītības iestāžu darbības atbalsta apakšprogramma radošajām industrijām;
 2. Mākslinieciskās jaunrades projektu atbalsta apakšprogramma radošajām industrijām.

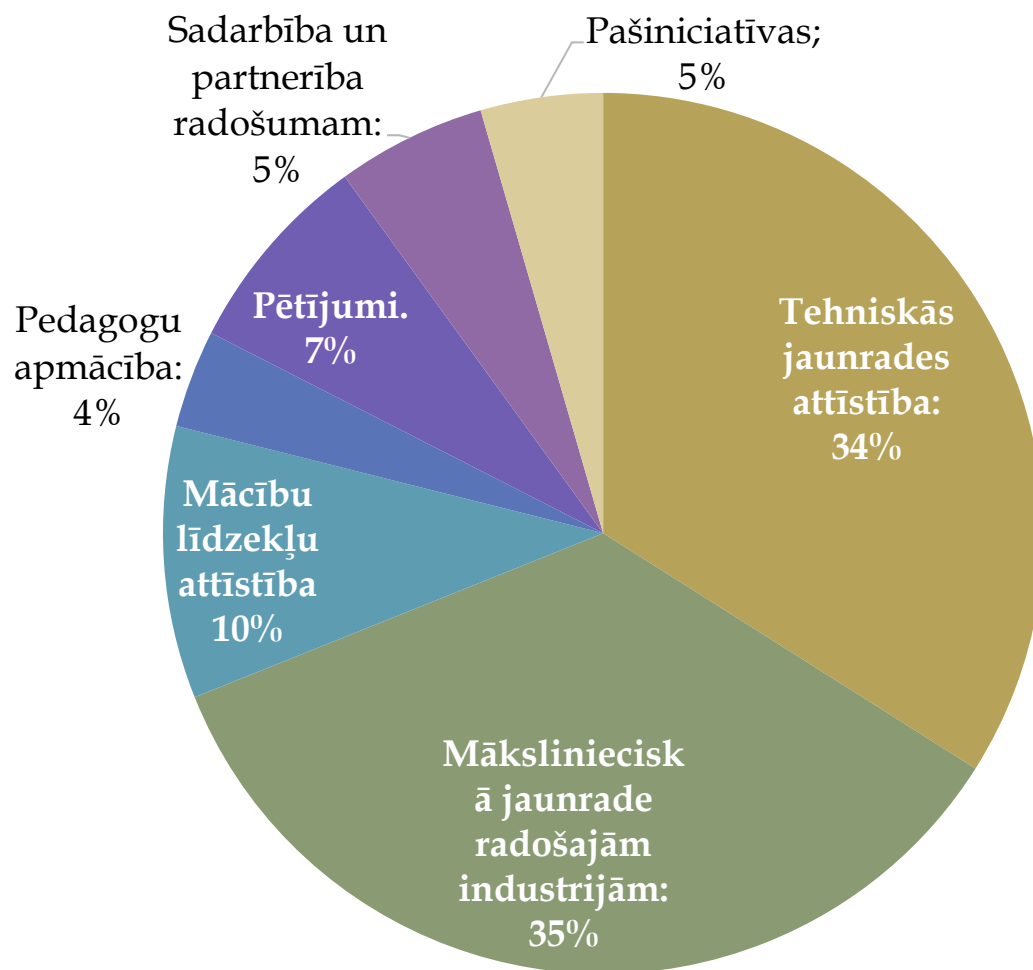
3. tematiskais virziens: **Mācību līdzekļu attīstība**
 1. Stipendiju programma „Radošums - darba burtnīcās un testos”;
 2. Apakšprogramma „Mācību līdzekļi – radošuma attīstībai”;

4. Tematiskais virziens: **Pedagogu apmācība:**
 1. Studiju kursu izstrāde;
 2. Studiju kursu līdzfinansējums;
 3. Centralizētais projekts radošuma sekmēšanas tālākizglītības kursiem.

5. Tematiskais virziens: **Pētījumi.**
 1. Apakšprogramma „Decentralizētie pētījumi”;
 2. Apakšprogramma „Centralizētie pētījumi”.

6. Tematiskais virziens: **Sadarbība un partnerība radošumam:**
 1. Skolotāju profesionālo organizāciju sadarbības apakšprogramma;
 2. Izglītības iestāžu sadarbības apakšprogramma.

7. Tematiskais virziens: **Pašiniciatīvas;**

1.tematiskais virziens: Tehniskās jaunrades attīstība

	Tehniskās jaunrades centru darbības atbalsta apakšprogramma	Tehniskās jaunrades projektu atbalsta apakšprogramma
mērķis	sekmēt tehnisko jaunradi, finansiāli atbalstot tehnisko jaunrades centru vidēja termiņa darba programmas	sekmēt tehnisko jaunradi finansiāli atbalstot tehniskās jaunrades iniciatīvas.
finansējums	kopā:1 500 000 EUR; grants 6000 – 12 000 EUR gadā. Līdzfinansējums 50-90%	kopā:1 900 000 EUR; grants 0 – 10 000 EUR. Līdzfinansējums 0%
veids	operacionālais grants darba programmām, maks 5 gadi.	grantu shēma, maks 2 gadi
aktivitātes	darba programmas tehniskajā jaunradē	dažādi tehniskās jaunrades pasākumi
Saņēmēji; partneri	Tehniskās jaunrades centri; nav	izglītības iestāde; izglītības iestāde
rezultāti	850 bērni apgūst radošumu tehniskajā jaunradē	1 000 bērni un jaunieši bērnu un jauniešu interešu izglītības iestādēs 18 000 pirmsskolas bērni; 11 000 skolēni; 2000 profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu

2.tematiskais virziens:

Mākslinieciskās jaunrade radošajām industrijām

	Kultūrizglītības iestāžu darbības atbalsta apakšprogramma radošajām industrijām	Mākslinieciskās jaunrades projektu atbalsta apakšprogramma radošajām industrijām
mērķis	sekmēt radošo industriju attīstību atbalstot bērnu un jauniešu interešu izglītības iestāžu un kultūras centru vidēja termiņa darba plānus jomās, kas attiecas uz radošajām industrijām.	sekmēt radošo industriju attīstību atbalstot mākslinieciskās jaunrades projektus jomās, kas atbilst radošajām industrijām
finansējums	kopā:1 700 000 EUR; grants 6000 – 12 000 EUR gadā. Līdzfinansējums 50-90%	kopā:1 800 000 EUR; grants 0 – 10 000 EUR. Līdzfinansējums 0%
veids	operacionālais grants darba programmām, maks 5 gadi.	grantu shēma, maks 2 gadi
aktivitātes	darba programmas mākslinieciskajā jaunradē , kas svarīgas radošajām industrijām	dažādi pasākumi, kas tieši vai netieši sekmē bērnu un jauniešu radošumu radošo industriju jomā
Saņēmēji; partneri	Bērnu un jauniešu interešu izglītības iestādes; nav Kultūras centri; nav.	izglītības iestāde, kultūrizglītības iestāde; izglītības iestāde, kultūrizglītības iestāde
rezultāti	970 bērni apgūst radošumu mākslinieciskajā jaunradē, kas svarīgas radošajām industrijām	5000 bērnu pirmsskolas izglītības iestādēs ; 300 skolēnu vispārizglītojošās skolās; 2 000 audzēkņu profesionālās izglītības iestādēs; 300 dalībnieki kultūrizglītības iestādēs, un 600 dalībnieki kultūras centros.

3.tematiskais virziens: Mācību līdzekļu attīstība

	Stipendiju programma „Radošums - darba burtnīcās un testos”	Apakšprogramma „Mācību līdzekļi - radošuma attīstībai”
mērķis	sekmēt tādu darba burtnīcu un testu izstrādi, kas sekmē skolēnu radošumu	sekmēt radošumu izglītības sistēmā, atbalstot tādu mācību līdzekļu izstrādi, kas īpaši paredzēti radošuma attīstībai.
finansējums	kopā:300 000EUR; grants 0 – 5 000 EUR. Līdzfinansējums 0%	kopā:700 000 EUR; fiziskām p: grants 0 – 5 000; līdzfinansējums 0% EUR. juridiskām p.: 0-30 000 EUR; Līdzfinansējums 10%
veids	stipendijas; maks. 2 gadi.	stipendijas; grantu shēma; maks 2 gadi
aktivitātes	darba burtnīcu un testu izstrādāšanu pirmskolas, pamatskolas un vidējās izglītības posmos, kas īpaši paredzēti radošuma veicināšanai	specifiski radoši orientēto digitālo un interaktīvo mācību līdzekļu izstrādi vai pielāgošana; fizikas, ķīmijas un dabaszinātņu laboratoriju iekārtu un demonstrējumu iekārtu izstrāde; pirmskolas bērnu radošuma attīstības rotaļlietu izstrāde
Saņēmēji; partneri	fiziska persona; fiziska persona	fiziska un juridiska persona; fiziska un juridiska persona
rezultāti	50 darba burtnīcas ar uzsvaru uz radošuma attīstību; 100 testi ir uzsvaru uz radošuma attīstību.	50 mācību līdzekļu radošuma attīstībai

4.tematiskais virziens:

Pedagogu apmācība

	Studiju kursu izstrāde	Studiju kursu līdzfinansējums
mērķis	topošo pedagogu apmācību radošuma sekmēšanas jomā, atbalstot atbilstoši studiju kursu izstrādi	sekmēt topošo pedagogu apmācību radošuma sekmēšanas jomā, atbalstot atbilstošu mācību kursu ieviešanu
finansējums	kopā:15 000EUR; grants 0 – 2 000 EUR. Līdzfinansējums 0%	kopā:200 000 EUR; granta apjoms pēc formulas, lai daļēji kompensētu darba izmaksas. Līdzfinansējums 100%;80%;60%40%;20% un 0%
veids	stipendijas; maks. 5 mēneši.	grantu shēma; vismaz 6 gadi.
aktivitātes	studiju kursu izstrādi, vai esošo kursu pārstrādi, lai nodrošinātu studentiem nepieciešamās zināšanas un prasmes skolēnu radošā potenciāla attīstībai.	jaunu studiju kursu, kas paredzēts topošo pedagogu zināšanu un prasmju ieguvei skolēnu radošā potenciāla attīstībai
Saņēmēji; partneri	fiziska persona; fiziska persona	augstskolas; nav
rezultāti	8 mācību kursi radošuma attīstībā.	Studiju kursā piedalījušies ap 9000 topošo pedagogu

4.tematiskais virziens:

Pedagogu apmācība

	Centralizētais projekts radošuma sekmēšanas tālākizglītības kursiem
mērķis	sekmēt izglītības darbinieku zināšanas un prasmes bērnu un jauniešu radošā potenciāla attīstīšanai īstenojot tālākizglītības kursus radošuma attīstīšanas jautājumos
finansējums	kopā:150 000EUR;
veids	Projekts, maks. 5 gadi
aktivitātes	tehniskās specifikācijas sagatavošana; iepirkuma veikšana; iepirkuma uzdevuma īstenošana, tai skaitā: tālākizglītības kursa izstrāde; tālākizglītības kursa ieviešana; projekta administrēšana.
Saņēmēji; partneri	Globālā grantu saņēmējs
rezultāti	1500 pedagogiskie darbinieki pirmsskolas izglītības iestādēs. 3500 skolotāji vispārīgizglītojošās skolās; 500 pedagogiskie darbinieki profesionālās izglītības iestādēs.

5.tematiskais virziens:

Pētījumi

	Apakšprogramma „Decentralizētie pētījumi”	Apakšprogramma „Centralizētie pētījumi”
mērķis	sekmēt akadēmisko brīvību pētniecībā radošuma jomā.	nodrošināt pētījumus valsts pasūtītajās jomās radošuma attīstībā
finansējums	kopā:250 000EUR; grants 0 – 20 000 EUR. Līdzfinansējums 90%	kopā:500 000 EUR
veids	grantu shēma; maks. 2 gadi.	projekts
aktivitātes	pētījumi radošuma jomā, kas tiek atzīti par nozīmīgiem bērnu un jauniešu radošā potenciāla attīstīšanā	tehnisko specifikāciju sagatavošana; iepirkumu veikšana; iepirkuma uzdevuma īstenošana; projekta administrēšana.
Saņēmēji; partneri	juridiska persona; juridiska persona	Globālā grants saņēmējs
rezultāti	14 pētījumi	14 pētījumi

6.tematiskais virziens:

Sadarbība un partnerība radošumam

	Skolotāju profesionālo organizāciju sadarbības apakšprogramma	Izglītības iestāžu sadarbības apakšprogramma
mērķis	sekmēt izglītības darbinieku sadarbību, domu apmaiņu un izglītošanos un stiprināt skolotāju profesionālo organizāciju lomu bērnu un jauniešu radošā potenciāla attīstīšanā.	sekmēt izglītības iestāžu sadarbību, domu apmaiņu un izglītošanos bērnu un jauniešu radošā potenciāla attīstīšanā
finansējums	kopā:150 000EUR; grants 0 – 20 000 EUR. Līdzfinansējums 0%	kopā:400 000 EUR; grants 0 – 10 000 EUR. Līdzfinansējums 0%
veids	Grantu shēma; maks. 2 gadi	Grantu shēma; maks. 2 gadi
aktivitātes	semināru un konferenču organizēšana; līdzdalība Latvijas un ārvalstu semināros un konferencēs; domu un diskusiju klubi; publikācijas; pieredzes nodošanas pasākumi; lekcijas; kursi	semināru un konferenču organizēšana; līdzdalība Latvijas un ārvalstu semināros un konferencēs; domu un diskusiju klubi; publikācijas; pieredzes nodošanas pasākumi; lekcijas; kursi; izglītības darbinieku stažēšanās citā izglītības iestādē; citi pasākumi, kas sekmē apakšprogrammas mērķi.
Saņēmēji; partneri	skolotāju profesionālā asociācija; skolotāju profesionālā asociācija	izglītības iestāde; izglītības iestāde
rezultāti	500 pedagoģiskie darbinieki	4000 pedagoģiskie darbinieki

7. tematiskais virziens:

Pašiniciatīvas

	Pašiniciatīvas
mērķis	sekmēt bērnu un jauniešu radošumu, īstenojot visdažādākā rakstura projektus, kas netiek atbalstīti citās apakšprogrammas „Radošums izaugsmei” apakšprogrammās
finansējums	kopā: 5% no kopējā finansējuma (450 000) EUR; grants 0 – 50 000 EUR. Līdzfinansējums 0%-50%
veids	Grantu shēma; maks. 2 gadi
aktivitātes	jebkādi inovatīvi projektu, kas sekmē bērnu un jauniešu radošā potenciāla attīstību, ja šādu projektu nevar atbalstīt nevienā citā programmas „Radošums izaugsmei” apakšprogrammā.
Saņēmēji; partneri	fiziska un juridiska persona; fiziska un juridiska persona
rezultāti	50 inovatīvi projekti

Modelis B

Modelis A

Ir finansiāla ietekmi

Nav finansiālas ietekmes

8 rekomendācijas
ar finansiālu
ietekmi

2 apjoma
rekomendācijas

10 binārās
rekomendācijas

Pašiniciatīvas

Programma
„Radošums
izaugsmei”

Stiprās puses	Vājās puses
Modelis A	
Tiek atrisinātas identificētās problēmas, kuras iekļautas binārajās rekomendācijās.	Pastāv risks, ka apjoma rekomendācijas tiks risinātas minimālajā apjomā.
Minimālajā apjomā tiek atrisinātas identificētās problēmas, kuras iekļautas apjoma rekomendācijās.	Pastāv risks, ka rekomendācijas, kuras var ieviest ar papildus finansējumu, netiks ieviestas, vai tiks ieviestas daļēji finansējuma nepietiekamības dēļ
	Daļēja rekomendāciju ieviešana nedos nepieciešamo sinerģiju, lai jūtami uzlabotu situāciju
Modelis B	
Tiek atrisinātas identificētās problēmas, kuras iekļautas binārajās rekomendācijās.	Lai ieviestu programmu „Radošums izaugsmei”, nepieciešams nodrošināt, ka Latvija neierobežo ES regulās par struktūrfondu ieviešanu noteikto iespēju izmantot globālo grantu mehānismu.
Tiek atrisinātas identificētās problēmas, kuras iekļautas apjoma rekomendācijās.	Pastāv risks, ka 16. un 17.rekomendācija netiks ieviesta finansējuma trūkuma dēļ.
Tiek atrisinātas identificētās problēmas, kuras iekļautas rekomendācijās, kurām nepieciešams papildus finansējums, izņemot 16. un 17.rekomendācijas.	Programmu „Radošums izaugsmei” var sākt ieviest ne ātrāk kā nākamajā struktūrfondu programmēšanas periodā, t.i. 2014.gadu. Tas var būtiski kavēt rekomendāciju ieviešanu, kurām ir nepieciešams papildus finansējums.
Tiek radīts efektīvs mehānisms izglītības darbinieku iniciatīvu atbalstam.	
Tiek radīts efektīvs mehānisms izglītības darbinieku darbības orientācijai valsts politikas noteiktajos reformu virzienos.	